

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV VA O'RTA MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI**

FARG'ONA DAVLAT UNIVERSITETI

**FarDU.
ILMIY
XABARLAR-**

1995 yildan nashr etiladi
Yilda 6 marta chiqadi

1-2022

**НАУЧНЫЙ
ВЕСТНИК.
ФерГУ**

Издаётся с 1995 года
Выходит 6 раз в год

Muassis: Farg'ona davlat universiteti.

«FarDU. ILMIY XABARLAR – НАУЧНЫЙ ВЕСТНИК. ФерГУ» "Scientific journal of the Fergana State University" jurnali bir yilda olti marta elektron shaklda nashr etiladi.

Jurnal filologiya, kimyo hamda tarix fanlari bo'yicha O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining doktorlik dissertatsiyalari asosiy ilmiy natijalarini chop etish tavsiya etilgan ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan.

Jurnaldan maqola ko'chirib bosilganda, manba ko'rsatilishi shart.

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan 2020 yil 2 sentabrda 1109 raqami bilan ro'yxatga olingan.

Muqova dizayni va original maket FarDU tahririy-nashriyot bo'limida tayyorlandi.

Tahrir hay'ati

Bosh muharrir
Mas'ul muharrir

SHERMUHAMMADOV B.SH.
ZOKIROV I.I

FARMONOV Sh. (O'zbekiston)
BEZGULOVA O.S. (Rossiya)
RASHIDOVA S. (O'zbekiston)
VALI SAVASH YYELEK (Turkiya)
ZAYNOBIDDINOV S. (O'zbekiston)

JEHAN SHAHZADAH NAYYAR (Yaponiya)
LEEDONG WOOK. (Janubiy Koreya)
A'ZAMOV A. (O'zbekiston)
KLAUS XAYNSGEN (Germaniya)
BAXODIRXONOV K. (O'zbekiston)

G'ULOMOV S.S. (O'zbekiston)
BERDISHEV A.S. (Qozog'iston)
KARIMOV N.F. (O'zbekiston)
CHESTMIR SHTUKA (Slovakiya)
TOJIBOYEV K. (O'zbekiston)

Tahririyat kengashi

QORABOYEV M. (O'zbekiston)
OTAJONOV S. (O'zbekiston)
O'RINOV A.Q. (O'zbekiston)
RASULOV R. (O'zbekiston)
ONARQULOV K. (O'zbekiston)
YULDASHEV G. (O'zbekiston)
XOMIDOV G'. (O'zbekiston)
DADAYEV S. (O'zbekiston)
ASQAROV I. (O'zbekiston)
IBRAGIMOV A. (O'zbekiston)
ISAG'ALIYEV M. (O'zbekiston)
TURDALIYEV A. (O'zbekiston)
AXMADALIYEV Y. (O'zbekiston)
YULDASHOV A. (O'zbekiston)
XOLIQOV S. (O'zbekiston)
MO'MINOV S. (O'zbekiston)
MAMAJONOV A. (O'zbekiston)
ISKANDAROVA Sh. (O'zbekiston)
SHUKUROV R. (O'zbekiston)

YULDASHEVA D. (O'zbekiston)
JO'RAYEV X. (O'zbekiston)
KASIMOV A. (O'zbekiston)
SABIRDINOV A. (O'zbekiston)
XOSHIMOVA N. (O'zbekiston)
G'OFUROV A. (O'zbekiston)
ADHAMOV M. (O'zbekiston)
O'RINOV A.A. (O'zbekiston)
XONKELDIYEV Sh. (O'zbekiston)
EGAMBERDIYEVA T. (O'zbekiston)
ISOMIDDINOV M. (O'zbekiston)
USMONOV B. (O'zbekiston)
ASHIROV A. (O'zbekiston)
MAMATOV M. (O'zbekiston)
SIDDIQOV I. (O'zbekiston)
XAKIMOV N. (O'zbekiston)
BARATOV M. (O'zbekiston)
ORIPOV A. (O'zbekiston)

Muharrir: Sheraliyeva J.

Tahririyat manzili:

150100, Farg'ona shahri, Murabbiylar ko'chasi, 19-uy.
Tel.: (0373) 244-44-57. Mobil tel.: (+99891) 670-74-60
Sayt: www.fdu.uz. Jurnal sayti

Bosishga ruxsat etildi:
Qog'oz bichimi: - 60×84 1/8
Bosma tabog'i:
Ofset bosma: Ofset qog'oz.
Adadi: 10 nusxa
Buyurtma №

FarDU nusxa ko'paytirish bo'limida chop etildi.

Manzil: 150100, Farg'ona sh., Murabbiylar ko'chasi, 19-uy.

Farg'ona,
2022.

Sh.Hakimova O'zbekistonda elektroenergetika sanoatining huquqiy-meyoriy asoslari	113
J.Bo'tayev XIX asrning ikkinchi yarmi – XX asr boshlarida samarqand viloyati qishloq xo'jaligidagi o'zgarishlar	118
I.Bohodirov, B.Jurayev Turkistonda XIX asr o'rtalarida armiya va harbiy ta'lim	123
A.Yuldashev Davlat, boshqaruv va rahbarlik masalasiga oid tarixiy qarashlar va zamonaviy yondashuvlar.....	129
B.Ataxanov Mustaqillikning ilk yillarida o'zbekistonning Belarus respublikasi bilan savdo-iqtisodiy munosabatlarning o'ziga xos xususiyatlari	136
Sh.Husanova Qadimgi Farg'onaning samoviy tulporlari	140
N.Komilov Turkiston muxtoriyati bosh vaziri o'rinbosari – Islom Shoahmedov hayoti va faoliyatining yangi qirralari.....	146
G'.Raxmonov Farg'ona vodiysida suvdan foydalanishni yaxshilashda suvni tejavochi sug'orish texnologiyalarini joriy etishning qulayliklari.....	151
O.Abdunosirova Iskandar Mirzo – madaniyat va san'at homiysi sifatida	155
Z.Abdullayev Turkistonda mol-mulk musodarasini va rekvizitsiya	158
S.Isroilova, G.Karimova Tarix fanini o'qitishda zamonaviy pedagogik texnologiyalar va interfaol usullarni loyihalashtirish.....	163

ADABIYOTSHUNOSLIK

Z.Tashtemirova, E.Gizduln Lirik she'riyatning turga oid xususiyatlari	167
N.Sidikova Yurt tarixi va el taqdiri talqinlari	173
A.Eshdavlatova Rauf parfi ijodida erkin ruhning nostandart isyoni ifodasi	177
J. Xalliyev Ogahiy tarixiy va lirik asarlarida falsafiy-ma'rifiy istilohlar istifodasida mushtaraklik.....	182
E.Qurbonova Yassaviy "Pirim" deb ulug'lagan zot	186

TILSHUNOSLIK

K.Yusupova Imperativ konstruksiyalarda so'z tartibi.....	190
Yu.Shuxratova, A.Mamajonov O'xshatish munosabatini ifodalovchi morfologik vositalar.....	195
A.Yuldashev So'z yasalanishining kognitiv aspekti	198
X.Dusmatov O'zbek milliy so'z o'yinlarining reklama matnlarida ifodalanishi.....	204
N.Umarova, D.Madazizova Tilshunoslikda "argo" tushunchasi talqinlari.....	211
G.Majidova Til darslarida madaniyatni qamrab olish	215
L.Yo'ldosheva Muzeylarda turli xil mashg'ulotlar orqali belgilangan jamoalar bilan munosabatlarni shakllantirish	220
N.Mamajonova Til darslarida lug'at boyligini oshirishni ilmiy tadqiq qilish	224
G.Isakova "Qanotli so'z" va "sitata" tushunchalarining o'zaro farqi.....	229
Z.Alimova Ayrim forsiy frazeologik birliklarning o'zbek tilida qo'llanilishi xususida	233
И.Попубай Zamonaviy lingvistik bilimlarda "axborot texnologiyalari diskursi" belgilash ta'rifi.....	238

MUSTAQILLIKNING ILK YILLARIDA O'ZBEKISTONNING BELARUS RESPUBLIKASI BILAN SAVDO-IQTISODIY MUNOSABATLARINING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI**ХАРАКТЕРИСТИКА ТОРГОВО-ЭКОНОМИЧЕСКИХ ОТНОШЕНИЙ УЗБЕКИСТАНА С РЕСПУБЛИКОЙ БЕЛАРУСЬ В НАЧАЛЕ НЕЗАВИСИМОСТИ****CHARACTERISTICS OF TRADE AND ECONOMIC RELATIONS OF UZBEKISTAN WITH THE REPUBLIC OF BELARUS AT THE BEGINNING OF INDEPENDENCE****Ataxanov Baxtiyor ¹****¹Ataxanov Baxtiyor**

– Namangan davlat universiteti o'qituvchisi

Annotatsiya

Maqolada O'zbekiston va Belarusning 1991-2000 yillardagi savdo-iqtisodiy munosabatlari yoritilgan. O'zbekiston mustaqillikning ilk yillaridan boshlab demokratik bozor iqtisodiyotiga o'tish va iqtisodiy jihatdan rivojlanish maqsadida dunyo mamlakatlari hamda sobiq ittifoqdosh mamlakatlar bilan savdo-iqtisodiy munosabatlarni faol yo'lga qo'ydi. Sobiq ittifoqdosh davlatlardan Belarus Respublikasi bilan savdo-iqtisodiy munosabatlarni faol olib borishiga asosiy sabab sifatida ikki mamlakat o'rtasidagi sanoat va ishlab chiqarish korxonalari bir-biri bilan bog'liqlik jihatlari bor edi. 1991-2000 yillarda O'zbekistondagi yirik sanoat va mashinasozlik korxonalari faoliyatini rivojlantirish va samaradorlik ko'rsatkichini oshirish uchun ham aynan hamkorlik aloqalarini mustahkamlash va faollashtirish muhim ahamiyatga ega edi.

Аннотация

В данной статье рассматриваются торгово-экономические отношения между Узбекистаном и Беларусью в 1991-2000 г. С первых лет независимости Узбекистан активно налаживал торгово-экономические отношения со странами и бывшими союзниками в целях перехода к демократической рыночной экономике и экономического развития. Основной причиной активного ведения торгово-экономических отношений с Республикой Беларусь со стороны бывших союзников стала взаимозависимость промышленных и производственных предприятий двух стран. В 1991-2000 годах важно было укрепить и активизировать сотрудничество по развитию деятельности и повышению эффективности крупных промышленных и машиностроительных предприятий Узбекистана.

Abstract

This article covers trade and economic relations between Uzbekistan and Belarus in 1991-2000. From the first years of independence, Uzbekistan has actively established trade and economic relations with countries and former allies in order to transition to a democratic market economy and economic development. The main reason for the active conduct of trade and economic relations with the Republic of Belarus from the former allies was the interdependence of industrial and manufacturing enterprises between the two countries. In 1991-2000, it was important to strengthen and intensify cooperation to develop the activities and increase the efficiency of large industrial and machine-building enterprises in Uzbekistan.

Kalit so'zlar: hamkorlik, eksport, import, saldo, iqtisodiy hamkorlik, hukumatlararo komissiya.

Ключевые слова: сотрудничество, экспорт, импорт, баланс, экономическое сотрудничество, межправительственная комиссия.

Keywords: cooperation, export, import, balance, economic cooperation, intergovernmental commission.

Kirish

O'zbekiston mustaqil davlat sifatida jahon hamjamiyatining teng huquqli subyektiga aylandi. Mustaqillik O'zbekiston uchun dunyo mamlakatlari bilan suveren tarzda siyosiy, iqtisodiy, madaniy va boshqa yo'nalishlarda tashqi aloqalarni olib borish imkonini berdi. Tom ma'noda respublikada yashayotgan fuqarolarning ijtimoiy-iqtisodiy va milliy manfaatlaridan kelib chiqib xalqaro tashkilotlar va jahon mamlakatlari bilan yaqin hamkorlik aloqalari olib borishni yo'lga qo'ydi.

Mustaqillikning daslabki yillarida O'zbekiston ma'muriy buyruqbozlik tizimiga asoslangan rejali iqtisodiyotdan voz kechib, demokratik tamoyillarga asoslangan bozor iqtisodiyotiga bosqichma-bosqich o'tishni o'z oldiga maqsad qilib qo'ydi. Bu maqsad yo'lida O'zbekiston o'z iqtisodiy tizimida bozor munosabatlarini erkinlashtirish, chet el bilan erkin savdo aloqalarini yo'lga qo'yish, horijiy investitsiyalarni keng jalb etish, xususiy mulkchilik sohasini keng yo'lga qo'yish, yirik sanoat korxonalarini modernizatsiya qilish kabi muhim masalalarni samarali yo'lga qo'yishga kirishdi. Buning uchun qonunchilik bazasini mustahkamlash, xalqaro tashkilotlarga a'zo bo'lib kirish va albatta chet mamlakatlar bilan hamkorlik shartnomalarni imzolash muhim ahamiyat kasb etardi.

TARIX

O'zbekiston mustaqil bo'lgach rivojlangan davlatlar bilan tashqi siyosiy va iqtisodiy aloqalarni samarali olib borish bilan bir qatorda sobiq ittifoqdosh mamlakatlar bilan ham hamkorlik aloqalarini mustahkamlab bordi. Buning asosiy sababi sobiq ittifoq mamlakatlarining sanoat korxonalarida mahsulot ishlab chiqarish bir-biri bilan uzviy bog'langan bo'lib, bir sanoat korxonasida ishlab chiqariladigan mahsulotning turli qismlari ittifoq mamlakatlarining turli hududlarida ishlab chiqarilar edi. Shu nuqtai nazardan ham, O'zbekiston mamlakat ichidagi sanoat korxonalarining faoliyatini to'liq saqlab qolish va o'tish davrida mamlakat iqtisodiyotini barqarorligini ta'minlash uchun ham aynan sobiq sovet mamlakatlari bilan iqtisodiy hamkorlik aloqalarini samarali olib borish muhim ahamiyatga ega edi. Qolaversa, ittifoqdosh mamlakatlarning barchasida ijtimoiy, siyosiy va iqtisodiy jarayonlar o'xshash ro'y berganligi uchun davlatlarning ko'pchiligi bilan aloqalarni saqlab qolishdan manfaatdor edi.

2. Metodologiyasi:

O'zbekiston Sobiq ittifoq davlatlaridan Bnlarus bilan diplomatik aloqalarni izchil olib bordi. 1991 yil dekabrda O'zbekiston Respublikasi va Belarus Respublikasi o'rtasida savdo-iqtisodiy hamkorlik aloqalariga tamal toshi qo'yilgan.[1] Savdo-iqtisodiy bitimlar va idoralararo tuzilgan kelishuvlarni hayotga joriy etish jarayonida ikki davlat ham o'z tabiiy resurslari va iqtisodiy imkoniyatlariga tayanmoqda. 1991-1994 yillar oralig'ida ikki davlat o'rtasida 25 ta shartnoma va bitimlar imzolandi. Yana vazirlik va idoralar o'rtasida 17 ta kelishuv shartnomalari imzolandi. Bu shartnomalar ikki tomonlama savdo-iqtisodiy aloqalarni yanada faollashtirish ularni sifat jihatidan yangi bosqichga olib chiqish imkonini berdi. Xususan, 1994 yil 21 yanvarda O'zbekiston va Belarus o'rtasidagi savdo aloqalari to'g'risida shartnoma imzolandi.[2] Unga ko'ra, O'zbekiston Respublikasi bilan Belarus Respublikasi o'rtasidagi savdo munosabatlari erkin savdo tartibida amalga oshirilishi yo'lga qo'yilib, savdo munosabatlarida bojlarni belgilash va undirish tizimi tartibga solindi. Eksport va import salohiyatini oshirish maqsadida kelishuv asosida belgilangan bojlardan tashqari har-xil turdagi yig'im va soliqlarni joriy qilmaslik qat'iy belgilandi.

3. Tadqiqot natijalari:

Belarus Respublikasi Prezidenti A.Lukashenkonning 1994 yil 22 dekabrda O'zbekistonga rasmiy tashrifi doirasida "O'zbekiston Respublikasi va Belarus Respublikasi o'rtasida o'zaro mahsulot etkazib berish to'g'risida bitim" imzolandi. Bitimga muvofiq, ikki davlatning ichki ehtiyojlari uchun zarur bo'lgan mahsulotlarni o'zaro kelishuv asosida etkazib berishning huquqiy asoslarini mustahkamlandi. Shuningdek, Belarus Respublikasi Hukumati va O'zbekiston Respublikasi Hukumati o'rtasida imzolangan "Ikki tomonlama soliqqa tortishni oldini olish va daromad hamda kapital soliqlarga nisbatan bo'yin tovlashni oldini olish to'g'risidagi shartnoma", Belarus Respublikasi Milliy banki va O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki o'rtasida tuzilgan "Hisob-kitobni tashkil etish to'g'risida kelishuv", O'zbekiston Respublikasi hukumati va Belarus Respublikasi hukumati o'rtasida tuzilgan "Savdo-sotiqdan tashqari to'lovlar to'g'risida shartnoma" lar ikki davlat o'rtasidagi pul aylanma harakatlarini tartibga solinishiga, qo'shma korxonalarni, ekporter va inporterlarning faoliyatida va soliq va bojxona harakatlarini soddalashishiga xizmat qildi.

1991 yil 6 noyabrda Toshkentda imzolangan O'zbekiston Respublikasi bilan Belarus Respublikasi o'rtasida davlatlararo munosabatlarning asoslari to'g'risidagi shartnomaga muvofiq, O'zbekiston Respublikasi bilan Belarus Respublikasi o'rtasida ikki tomonlama hamkorlik bo'yicha qo'shma hukumatlararo komissiya tuzish to'g'risida bitim imzolandi. [3] Ushbu hukumatlararo komissiya savdo-iqtisodiy hamkorlikni rivojlantirishga ko'maklashdi. Hamkorlikning asosiy yo'nalishlarini tahlil qildi, savdo-iqtisodiy munosabatlarni amalga oshiruvchi vakolatli organlarga va qo'shma korxonalariga hamkorlikni rivojlantirish va samaradorligini yanada oshirish bo'yicha tavsiyalar ishlab chiqdi. Eng asosiysi, ushbu komissiya hukumatga iqtisodiy hamkorlikni rivojlantirishdagi optimal takliflarni taqdim etishi natijasida ikki davlat o'rtasida savdo-iqtisodiy munosabatlar yildan-yilga rivojlanib borishiga xizmat qildi.

1991-2000 yillarda ikki davlat o'rtasidagi savdo-iqtisodiy munosabatlar muntazam olib borilgan bo'lib bu hamkorlik ikki davlatning savdo-iqtisodiy ko'rsatkichlarida muhim o'rin tutdi. Buni quyidagi jadval orqali izohlash mumkin.

1991-2000 yillarda O'zbekiston va Belarus davlatlari o'rtasidagi o'zaro tovar aylanmasi[4]

Davrlar	Savdo aylanmasi (mln. AQSH dollari)	Eksport (mln. AQSH dollari)	Import (mln. AQSH dollari)	Saldo (mln. AQSH dollari)
1991	11.3	5.1	6.2	-1.1
1992	37.5	15.2	22.3	-7.1
1993	36.9	19.7	17.2	+ 2.5
1994	33.2	16.9	16.3	+0.6
1995	41.3	18.7	22.6	-3.9
1996	43.7	19.4	24.3	-4.9
1997	44.3	15.3	28.9	- 13.6
1998	40.6	14.9	25.8	- 10.6
1999	39.8	13.9	25.9	- 12
2000	38.4	11.9	26.5	-14.6

O'zbekistonning Belarus bilan savdo aloqalarini rivojlanish dinamikasini ko'rib chiqadigan bo'lsak, ikki mamlakat o'rtasidagi savdo aylanmasi 1995 yildan ko'tarilish kuzatiladi. Bunga asosiy sabab 1994 yil dekabr oyida Belarus Respublikasi Prezidentining O'zbekistonga tashrifi. Tashrif natijasida ko'plab savdo shartnomalari, iqtisodiy hamkorlik bo'yicha qator bitimlar imzolangan. Aynan shu yildan boshlab 40 million AQSH dollaridan yuqoriga ko'tarilgan. 1991-2000 yillardagi ikki davlat o'rtasidagi o'zaro savdo aylanmasining saldosi e'tibor qaratadigan bo'lsak u turlicha ko'rinish kasb etgan. 1991-1992 yillarda va 1995-2000 yillarda savdo aylanmasi O'zbekiston uchun salbiy saldo bilan yakunlangan. Bu davr oralig'idagi eng yuqori salbiy sal'do 2000 yilda kuzatilgan, ya'ni - 14,6 million AQSH dollarini ko'rsatmoqda. O'zbekiston uchun ijobiy saldo faqatgina 1993-1994 yillarda kuzatilgan. Bu ko'rsatkichning eng yuqorisi 1993 yilda + 2,5 million AQSH dollariga teng bo'lgan. Buning asosiy sababi sifatida shuni ko'rsatish mumkinki, birinchidan O'zbekiston Belarusga qishloq xo'jaligi mahsulotlari, paxta xomashyosi va sanoat ishlatiladigan metallar xomashyosini eksport qilgan. Belarus esa O'zbekistonga sanoat usulida to'liq qayta ishlanib, tayyor mahsulotlarni, oxir texnikalarni eksport qilgan.

Ikki mamlakat o'rtasidagi savdo-sotiq munosabatlarida mahsulot yetkazib berish kelishuv shartnomalari asosida olib borilgan. Ikki davlat o'rtasida amalga oshirilgan eksport-import munosabatlarida o'tish davrida ikki davlatning ichki iste'mol, oziq-ovqat, qishloq xo'jaligi va sanoat mahsulotlariga bo'lgan ehtiyojlarni qondirishga xizmat qilgan. Xususan, quydagi jadvalda 1991-2000 yillarda O'zbekiston va Belarus davlatlari o'rtasida savdo-iqtisodiy munosabatlarda quydagi mahsulotlar asosiy o'rin tutgan. [7]

Belarusdan O'zbekistonga eksport qilingan mahsulotlar.	O'zbekistondan Belarusga eksport qilingan mahsulotlar.
Yuk tashuvchi, maxsus (kran, yong'inga qarshi harakatlanuvchi, beton qoruvchi v.h.) transport vositalari va ularning maxsus ehtiyot qismlari.	Transportga xizmat ko'rsatish
Dori-darmon va dorivor mahsulotlar, tibbiy jihozlar, plazma, preparat, filtrlangan qon.	Sabzavot va poliz mahsulotlari
O'simliklarni parvarishlovchi funkisidlar, girbitsidlar, dizenfeksiyalovchi vositalar.	Xo'l va quruq mevalar
Kimyoviy birikmalar (polimer, polietilin, poliester va poliasetlar)	Nektar va sharbatlar
Shina va pokrishkalar, butlovchi qismlari	Xlor, sulfat, karbonat
Yog'och va ishlov berilgan taxta, preslangan yog'och bo'laklari (dsp, dvp, mdf v.h.), mebel jihozlar.	Paxta va yigirilgan paxta tolasi
Qurilishda foydalaniladigan keramik plitalar.	Trikotaj mahsulotlari
Isitish pechlari, markaziy isitish qozonlari.	Tayyor kiyimlar
nasos va dvigatellar.	CHoyshablar
Muzlatgich va ishlab chiqarishda foydalaniladigan	Mis lenta, plita, tola va quvrlar

TARIX

sovitish vositalari.	
Elektr jihozlari, batareya, akumlyatorlar.	Izolyasiya qilingan simlar, kabellar va elektr o'tkazgichlar
	Transport xizmati

4.Xulosalar:

1991-2000 yillarda O'zbekiston va Belarus o'rtasida savdo-iqtisodiy munosabatlarni rivojlanishiga asosiy omil sifatida quyidagilarni ko'rsatish mumkin.

Birinchidan, O'zbekiston va Belarusdagi sanoat korxonalarini ishlab chiqariladigan mahsulotlarning homashyosi va ehtiyot qismlari ikki davlatning turli hududlarida ishlab chiqarilar edi. Toshkent qishloq xo'jaligi texnikalari zavodida ishlab chiqarilgan traktorlarning dvigatellari va boshqa ehtiyot qismlari Belarusning Minsk traktor zavodidan olib kelingan bo'lsa, Belarusning Bobruysk va Mogillev viloyatlardagi tekstil korxonalariga paxta tolasi va yigirilgan ip kalavalarni O'zbekiston tomonidan etkazib berilgan.

Ikkinchidan, O'sha davrda O'zbekistonda ishlab chiqarilmaydigan qishloq xo'jaligi texnikalari va uning ehtiyot qismlari Belarusning Gomel va Minsk shaharlarida traktor va qishloq xo'jaligi texnikalari zavodlaridan olib kelingan.

Uchinchidan, O'zbekiston ham Belarus ham mustaqillikning ilk yillaridagi o'tish davrida oziq-ovqat mahsulotlari etishmovchiligini oldini olish maqsadida oziq-ovqat mahsulotlarini o'zaro etkazib berish orqali bir-biriga ko'maklashgan. Xususan, O'zbekiston Belarusga 1991-1999 yillarda meva, sabzavot, poliz ekinlarini etkazib bergan bo'lsa, Belarus O'zbekistonga chorva mollari, tayyor va yarim tayyor go'sht mahsulotlari, kartoshka va sut mahsulotlarini etkazib bergan.

To'rtinchidan, ikki davlat ham o'zining ichki bozorini to'yintirish maqsadida yuk tashish, transport va tranzit xizmatlariga hamda bojxona va soliqqa tortish tizimlarida muntazam imtiyozlar qo'llagan.

Xulosa qilib aytganda 1991-2000 yillarda O'zbekiston va Belarus o'rtasidagi savdo-iqtisodiy munosabatlarning rivojlanganligi ikki mamlakat o'rtasidagi hamkorlik aloqalarining mustahkamlanishiga, tashqi iqtisodiy va investitsiyaviy hamkorlikning faol yo'lga qo'yishga xizmat qilgan. Shuningdek, 1991-2000 yillarda Belaruslik ishlab chiqaruvchilarning O'zbekiston iste'mol bozorining o'rganilganligi hamda faollik darajasini to'g'ri baholanishi natijasida keyingi o'n yillikda ham ikki mamlakat o'rtasida savdo-iqtisodiy munosabatlarning rivojlanishiga va samarali bo'lishiga xizmat qildi.

Iqtiboslar / Сноски / References:

1. ЎзР ТСИВ ЖА – Ўзбекистоннинг Беларусь билан савдо-иқтисодий алоқалари тўғрисида ахборот. 2-варақ.
2. Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлигининг "Адолат" миллий ҳуқуқий ахборот маркази давлат муассасаси. <https://lex.uz/docs/2590240>.
3. Ўзбекистон Республикаси халқаро шартномалари тўплами, 2007 й., 2-3-сон <http://lex.uz/docs/1333487>.
4. ЎзР МДА. М.115-фонд, 1- руйхат; 8- иш, 54-55-варақлар.
5. ЎзР МДА. М.37-фонд, 1- руйхат; 1099- иш, 99-100-варақлар.
6. ЎзР МДА. М.37-фонд, 1- руйхат; 1099- иш, 238 варақлар.
7. Ўзбекистон Республикаси Давлат Статистика Қўмитаси. Ўзбекистон Республикасини Беларусь Республикаси билан йиллар бўйича ташқи савдо айланмасига оид маълумот. 4 варақ.
8. Isabaev, M. V. (2019). THE IMPORTANCE OF POLITICAL DECISIONS IN THE FIELD OF GOVERNANCE IN THE DEVELOPMENT OF STATEHOOD. *Theoretical & Applied Science*, (11), 624-629.
9. Атаханов, Б. (2021). ЎЗБЕКИСТОН ВА БЕЛАРУСЬ ДАВЛАТЛАРИНИНГ ҲАМКОРЛИК АЛОҚАЛАРИ ВА УЛАРНИНГ ҲУҚУҚИЙ АСОСЛАРИ. ВЗГЛЯД В ПРОШЛОЕ, 4(3).
10. Ataxonov, B. (2019). ESTABLISHMENT AND PROSPECTS OF DIPLOMATIC RELATIONS BETWEEN UZBEKISTAN AND BELARUS. *Theoretical & Applied Science*, (11), 636-640.
11. Атаханов, Б. Т. (2015). ИККИ ПАЛАТАЛИ ПАРЛАМЕНТ ИНСТИТУТИНИ ШАКЛЛАНТИРИШ ВА РИВОЖЛАНТИРИШДА ТАРАҚҚИЙ ЭТГАН МАМЛАКАТЛАР ТАЖРИБАСИ. In Сборники конференций НИЦ Социосфера (No. 58, pp. 62-64). Vedecko vydavatelske centrum Sociosfera-CZ sro.
12. Oktyabrovich G. N. The Role of Trade Relations with China in the International Trade Relations of Central Asia //CENTRAL ASIAN JOURNAL OF SOCIAL SCIENCES AND HISTORY. – 2021. – Т. 2. – №. 10. – С. 37-40.

(Taqrizchi: B.Usmanov – tarix fanlari doktori)